

Humanistisk blikk på profesjoner

Henrik Berg

Professor i vitenskapsteori

Forfatterens ambisjon er å undersøke profesjonspraksis og kompetanseutvikling fra et humanistisk forskningsperspektiv.

PREMISSENE SOM LIGGER til grunn for utgivelsen av *Humanistiske forskningstilnæringer til profesjonspraksis*, avsløres i tittelen. For det første fremhever boken kompleksiteten i ulike profesjonspraksiser. En skarp, men ikke desto mindre relevant, kontrast er analyser som evaluerer praksis gjennom kost-nytte-parametere. I kost-nytte-analyser undersøkes hvor mye av et forhåndsdefinert gode vi får per brukte ressurs. Slike undersøkelser er ikke bare i seg selv forenkende, men kan komme til å prege praksisdiskursen i en slik grad at praksisfeltets kompleksitet står i fare for å bli neglisjert. I denne boken utforskes derimot tema som det idiosynkratiske ved all profesjonspraksis og kompetanseutvikling, den tause kunnskapen som de fleste praksiser hviler tungt på, og hvordan sosiale strukturer implisitt regulerer oss i praksissituasjoner. Humanistiske forskningstilnæringer løftes på sin side frem som den tradisjonen som fremfor noen både kan reise og besvare denne typen spørsmål. Premissene og ambisjonen er det med andre ord ingenting å si på. Problemstillingene kunne heller knapt være mer relevant for fagutøvere som jobber med mennesker i kliniske eller organisatoriske kontekster.

Fragmentert

Boken er skrevet som en antologi, og har tekster på fire språk. Firespråkligheten svekker enhetsfølelsen og gjør at boken oppleves som relativt fragmentert. I noen av tekstene er strukturen noe utydelig, og en litt strammere redaktørhånd savnes. Forfatterne bruker flittig sine egne erfaringer i tekstene, men her tjener ikke alltid de personlige erfaringene hensikten om å illustrere forfatterens poeng på en god måte, og det forsterker dessuten bokens litt uryddige preg.

Noen kjernehumanistiske innsikter kommer likevel tydelig frem. I kapittelet «Om å se» kommer den essensielle kjensgjerningen at forståelse er bundet til ens egen kunnskap, og slik er altså «*en bok et speil*». Både profesjonsforskere og praktikere bør derfor ta mål av seg til å utvikle et rikt språk og en form å tenke om egen kunnskap og kunnskapsformer i. Boken inneholder også betimelige advarsler mot scientisme, altså mot å la seg begrense til naturvitenskapen i fagforståelse og -utøvelse.

Å lytte til uro

Kapittelet jeg hadde høyest forventninger til da jeg leste innholdsfortegnelsen, var «Uro som fenomen i profesjonsforskning». I denne teksten fremheves hvordan et ubehag fra praksissituasjoner kan danne bakgrunn for viktige forskningsspørsmål. En av de mest sentrale filosofene fra forrige århundre, Martin Heidegger, hevdet at omsorgen vår – at vi bryr oss – er noe av det mest sentrale i verdensforholdet vårt. Hvis vi da tenker at uro er betinget av denne omsorgen, kan evnen til å lytte til uroen gi innsikt i viktige problemstillinger.

Sjangermessig befinner boken seg mellom lærebok og original forskning uten at man dermed har klart å trekke ut det beste fra begge sjangrene. Mye av denne kunnskapen er etter mitt skjønn bedre presentert i andre kilder. Dessuten er en del av eksemplene hentet fra en kontekst som vil være

relativt fjern for en fagutøver i psykologien. Det skorter ikke på psykologisk faglitteratur som tar for seg spekteret og forholdet mellom humanistiske metoder og profesjonsutøvelse. Idégrunnet er med andre ord både viktig og betimelig, men gjennomførelsen står dessverre ikke helt i stil.